

Oppvekstplan 2026–2034

Innholdsfortegnelse

Oppvekstplan 2026–2034	1
1. Innledning	2
2. Hvorfor en felles oppvekstplan?	3
3. Kunnskapsgrunnlag	4
Hva barn og unge trenger for å utvikle seg	4
Samfunnsendringer og oppvekstvilkår i Porsgrunn	5
Oppvekst som et sammenhengende løp fra 0 til 25 år	5
4. Målbilde og hovedområder	6
God fysisk helse	7
God psykososial helse	7
God kompetansegrunnmur	8
Helhetlig samarbeid som gjennomgående prinsipp	9
5. Felles ansvar for prioriteringene i oppvekstplanen	9
Oppveksmiljøenes ansvar	10
6. Implementering, styring og oppfølging	11
Oppsummering	12

1. Innledning

Oppvekstplanen 2026–2034 skal gi en samlet retning for alle i oppvekstmiljøer rundt barn og unge fra 0 til 25 år i Porsgrunn. Planen bygger på kunnskap om hva som er grunnleggende for en trygg, inkluderende og utviklingsstøttende oppvekst. Den skal vise hvordan kommunen, sammen med foresatte, frivillighet og andre samarbeidspartnere, kan bidra til livsmestring og livskvalitet gjennom hele oppvekstløpet.

Livskvalitet handler i denne planen om barn og unges opplevelse av trygghet, tilhørighet og mening i hverdagen. Livsmestring handler om å ha ferdigheter og støtte rundt seg til å håndtere livets krav og forventninger, både når det går bra og når livet er krevende. Da ansatte og politikere i Porsgrunn ble spurt om hva som kjennetegner et godt liv for en 25–30-åring, gikk de samme temaene igjen: å høre til, ha mennesker rundt seg, oppleve mening og mestring, ha et sted å bo og et arbeid eller en aktivitet som gir retning i livet. Flere trakk også fram betydningen av å føle seg viktig, inkludert og ha mulighet til å bidra i fellesskapet.

Disse svarene bygger opp under målet med oppvekstarbeidet i vår kommune.

Oppvekst handler derfor ikke bare om hvordan barn og unge har det her og nå, men om å gi dem forutsetninger for å leve gode, selvstendige og meningsfulle liv som voksne.

Barn og unge ikke vokser opp i tjenester. De vokser opp i familier, nærmiljø, fritidsarenaer, barnehager, skoler og lokalsamfunn. Samtidig møter barn og unge ulike tjenester, mennesker og arenaer gjennom oppveksten, avhengig av forutsetninger og behov.

Denne planen beskriver ikke enkelttiltak eller drift, men skal hjelpe oss til bedre å se sammenhenger mellom forebyggende innsats og kvalitet i de universelle arenaene og behovet for mer målrettet og koordinert oppfølging når barn, unge og familier trenger det.

Planen er utviklet med medvirkning fra en bredt sammensatt arbeidsgruppe, innspill fra ledere på ulike nivåer, politikere i Utvalg for barn, unge og kultur og foresatte, Folkehelseundersøkelsen, Kostra, Ungdata og Elevundersøkelser.

2. Hvorfor en felles oppvekstplan?

Barn og unge trenger en kommune, foreldre og frivillige som har en samlet forståelse av hva som er gode oppvekstsvilkår, hva som øker risikoen for utenforskap og hva som bør ligge til grunn der barn og unge lever sine liv.

Oppvekstplanen konkretiserer kommuneplanens samfunnsdel om hva vi i fellesskap skal vektlegge for barn og unge. Der er to av satsingsområdene, livsmestring og fellesskap og innovativ og inkluderende tjenesteutvikling, særlig aktuelle for denne planen. Her vektlegger vi hva barn og unge grunnleggende trenger for å utvikle psykososial helse, fysisk helse og en kompetansegrunnmur, som byggesteiner for livsmestring og opplevd fellesskap. Den konkretiserer forventninger om at vi gjennomgående og sammen skal utvikle innovative og inkluderende tjenester for helhetlig sammenheng og samarbeid.

Oppvekstplanen erstatter ikke fagplaner, lovpålagte rutiner eller enhetenes egne planer, men gir et bilde av ønsket kvalitet hos omsorgspersoner, tjenester og andre for å;

- bevisstgjøre hva som til enhver tid er viktig for barn og unges vekst, læring og utvikling
- styrke barn, unges og familiers egne ressurser
- forebygge utenforskap og senere behov for omfattende tiltak
- sikre sammenhengende tjenester på tvers av sektorer

Planen er også nødvendig for å favne kunnskapen og prioriteringer innenfor rammen som et lavere samlet barnetall, lavere økonomisk handlingsrom, håndtering av mer sammensatte behov knyttet til levekår, helse, språk, funksjonsnedsettelse, læring og sosial deltakelse og ungdom som trenger alternative eller «andre sjanse»-løp, gir.

Behovet for en felles oppvekstplan blir særlig tydelig når vi ser på overgangene i barn og unges liv. Noen overganger er godt etablerte, mens andre overganger er mer sårbare og krever sterkere oppmerksomhet. For unge som ender opp med å stå utenfor arbeid, utdanning eller aktivitet, kan svake grunnleggende ferdigheter, fravær, helseutfordringer og manglende læreplan forsterke risikoen for varig utenforskap. Tilflytting og innvandring bidrar til ønsket befolkningsvekst og samtidig større variasjon i språk, skolebakgrunn og kvalifiseringsbehov, særlig blant sent ankomne ungdommer.

Samlet tydeliggjør dette hensikten med en felles oppvekstplan med et 0-25 årsperspektiv.

3. Kunnskapsgrunnlag

Hva barn og unge trenger for å utvikle seg

Barn og unge trenger trygghet, omsorg, stabile relasjoner, tilhørighet, mestring og mulighet til å delta i fellesskap. Dette er grunnleggende utviklingsbetingelser gjennom hele oppveksten, selv om behovene kommer til uttrykk på ulike måter i ulike livsfaser. De yngste barna trenger særlig trygge omsorgspersoner, forutsigbarhet, lek, språkstøtte og tidlig hjelp når familien trenger det. Eldre barn og ungdom trenger i tillegg gode læringsmiljøer, vennskap, fysisk aktivitet, medvirkning, motivasjon, identitet, framtidstro og støtte i overganger. Unge voksne trenger videre muligheter for kvalifisering, arbeid, aktivitet, bolig, økonomisk trygghet, nettverk og deltakelse i samfunnet.

Menneskers utvikling formes i samspill mellom biologiske, sosiale, emosjonelle og kulturelle forhold. Oppvekstvilkår handler derfor både om det som skjer nært barnet, og om de ytre rammene barnet vokser opp innenfor. Familie, venner, nærmiljø, barnehage, skole, SFO, fritid, arbeid, bolig, økonomi, helse, nettverk og tilgang til tjenester påvirker barn og unges utvikling. De ulike delene henger sammen. Familiens økonomi kan for eksempel påvirke barns mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, mens kvalitet i barnehage, skole og nærmiljø kan styrke barns opplevelse av mestring, tilhørighet og trygghet.

Utfordringer knyttet til psykisk helse, fravær, læring, sosial deltakelse, familieliv og levekår oppstår sjelden isolert. De utvikles ofte i samspill mellom individuelle forhold, relasjoner, barnehage- og skolemiljø, fritidsarenaer, digitale fellesskap og lokalsamfunn. Forebygging må derfor både rette seg til alle barn, barn og unge som viser tegn som gir grunn til bekymring, og mot de felles arenaene der tilhørighet, normer, mestring og deltakelse utvikles.

De universelle arenaene er av særlig stor betydning. Barnehage, skole, SFO, fritidsaktiviteter og nærmiljø er ikke bare tjenester eller tilbud, men sentrale oppvekstmiljøer der barn og unge utvikler relasjoner, ferdigheter, identitet og framtidstro. Når disse arenaene er trygge og utviklingsstøttende, virker de beskyttende og supplerende til foresattes omsorg. Når barn og unge ikke opplever tilhørighet eller mestring, kan risikoen for fravær, utenforskap og alternative fellesskap øke.

Livsmestring og livskvalitet utvikles ikke gjennom enkelttiltak alene, men gjennom gjentatte erfaringer av å bli sett, høre til, mestre og kunne påvirke eget liv. Det betyr at oppvekstplanen må rette oppmerksomheten mot hverdagsarenaene der barn og unge lever sine liv, og mot samarbeidet mellom voksne, tjenester og fellesskap rundt dem. Gode vilkår skapes når foreldre, barnehager, skoler, fritidsarenaer, tjenester og lokalsamfunn trekker i samme retning og bidrar til at barn og unge får muligheter som fremmer utvikling, læring, helse, deltakelse og framtidstro, utfra de forutsetningene de har.

Samfunnsendringer og oppvekstvilkår i Porsgrunn

Barn og unge vokser opp i en tid preget av store samfunnsendringer. Økende sosial og økonomisk ulikhet, demografiske endringer, digitalisering, institusjonaliserte hverdagsliv og høye forventninger til prestasjon og progresjon former barn og unge. Endringene gir nye muligheter, men kan også forsterke forskjeller mellom barn, unge og familier.

I Porsgrunn vises disse samfunnsendringene seg ved lokale levekårsforskjeller, psykisk helseutfordringer, skolefravær, lavere deltakelse i fritidsaktiviteter og antall unge utenfor utdanning og arbeidsliv. I Folkehelseundersøkelsen 2025 egenrapporterer unge voksne og foreldregenerasjonen til dagens barn om økt psykisk belastning og ensomhet, mer økonomisk stress og livsfasepreget press knyttet til økonomi, arbeid, familie og bolig.

Mange foreldre opplever også høye forventninger til oppfølging, tilstedeværelse og rette valg. Dette kan være en styrke, men kan også skape press og bidra til ulikhet mellom familier med ulike ressurser. Samtidig former digitalisering og medialisering barn og unges sosiale liv, identitet og deltakelse i stor grad. Digitale arenaer gir muligheter for fellesskap og læring, men kan også skape sårbarhet, utenforskap og nye former for press.

Overganger mellom livsfaser og arenaer kan være særlig sårbare. De kan virke utviklingsstøttende når de er godt forberedt, preget, medvirkning og ansvarsdeling. De kan også bli risikofaser dersom relasjoner og sammenheng glipper eller preges av uklare forventninger. Dette gjelder både overgangene tidlig i oppveksten, mellom barnehage og skole og mellom skoleslag, og overgangene fra ungdomsskole til videregående opplæring, fra avbrudd tilbake til opplæring og fra opplæring til arbeid, aktivitet eller videre kvalifisering.

Generelt skal vi ha bevisst oppmerksomhet for barn, unge og familier som påvirkes sterkest av sosial ulikhet, livsfasepress, digital sårbarhet, svake fellesskap eller brudd i forventede opplærings- og kvalifiseringsløp. Målet er å bruke kunnskapen om lokale forskjeller til å styrke forebygging, tidlig innsats og samordnet oppfølging der behovene er størst.

Porsgrunn har et godt universelt utgangspunkt gjennom høy deltakelse i barnehage og brede kommunale tjenester. Samtidig er oppvekstvilkårene sosialt og geografisk ulike. En betydelig andel barn vokser opp i familier med lav inntekt, og noen barn og unge møter flere samtidige utfordringer knyttet til økonomi, bolig, helse og nettverk. Selv om det rapporteres om relativt gode nærmiljøressurser, viser kunnskapsgrunnlaget at sosial støtte, helse og levekår ikke er jevnt fordelt.

Ungdataundersøkelsen fra 2024 viser at de fleste ungdomsskoleelevene i Porsgrunn har det bra, er tilfredse med livet, har minst én fortrolig venn og er regelmessig fysisk aktive.

Undersøkelsen peker også ut forhold som krever oppfølging: 14 prosent rapporterer om flere psykiske plager, omtrent én av ti blir regelmessig utsatt for plaging, trusler eller utfrysing og 31 prosent oppgir at de har skulket skolen minst én gang det siste året. Deltakelsen i organiserte fritidsaktiviteter har gått ned over tid, og både aktivitet og lokal tilhørighet synker noe gjennom ungdomsskolealderen. Resultatene gir oss kunnskap om særlig å følge med på utviklingen i psykiske helseplager, mobbing, skoletilhørighet, fravær og frafall fra organiserte fellesskap.

Sammenhengende løp fra 0 til 25 år

Et 0–25 årsperspektiv er lagt til grunn i planen fordi flere av utfordringene utvikler seg over tid og kan forsterkes dersom ansvar og støtte glipper mellom livsfaser og tjenester. Perspektivet skal styrke sammenhenger mellom tidligere erfaringer, deltakelse i barnehage og skole, ungdomstid, videregående opplæring, kvalifisering og overgang til arbeid, aktivitet eller videre utdanning.

Livsfase	Hovedfokus
Svangerskap	Jordmortjeneste, foreldrestøtte, nettverk og forebygging
0–5 år	Trygg tilknytning, foreldrestøtte, språk, lek, helse, tidlig identifisering og inkluderende barnehagemiljø
6–12 år	Grunnleggende ferdigheter, vennskap, skolemiljø, fysisk aktivitet, mestring og deltakelse i fellesskap.
13–15 år	Identitet, psykososial helse, nærvær, motivasjon, relasjoner, digital dømmekraft og overgang til videregående opplæring.
16–19 år	Gjennomføring, tilhørighet, fraværforebygging, kvalifisering, psykisk helse og overgang til arbeid, aktivitet eller videre utdanning.
20–25 år	Arbeid, aktivitet, utdanning, voksenopplæring, sosial deltakelse og forebygging av varig utenforskap.

Nyankomne ungdommer og unge voksne, særlig sent ankomne i alderen 16–24 år, kan ha behov for særskilt oppmerksomhet. For denne gruppen kan språk, grunnleggende ferdigheter, skolebakgrunn, helse, nettverk, tilhørighet og kjennskap til samfunn og arbeidsliv variere betydelig. Noen vil kunne følge ordinære opplæringsløp med tilrettelegging, mens andre trenger mer fleksible og praksisnære kvalifiseringsløp. Kommunens arbeid må derfor koble opplæring, introduksjonsprogram, voksenopplæring, NAV, helse- og mestringstjenester, fritid, frivillighet og arbeidsliv. Dette må gjøres på en måte som gir den enkelte ungdom reell mulighet til mestring, inkludering og videre deltakelse i utdanning, arbeid eller aktivitet.

Samlet viser det utvalgte kunnskapsgrunnlaget at Porsgrunn må møte samfunnsendringer og lokale forskjeller med innsats som virker tidlig, treffer bredt og følger barn og unge gjennom kritiske overganger i deres oppveksttid.

4. Målbilde og hovedområder

Oppvekstplanen konkretiserer kommuneplanens samfunnsdel, særlig satsingsområdet livsmestring og fellesskap. Planen legger til grunn to overordnede mål for planperioden:

- Barn og unge i Porsgrunn har trygge oppvekstmiljøer, med tilbud som legger grunnlaget for utvikling, læring og livsmestring
- Porsgrunn er et trygt og inkluderende samfunn med stort mangfold, der færre faller utenfor arbeid, utdanning eller aktivitet

De overordnede målene konkretiseres gjennom prioriterte hovedområder: god fysisk helse, god psykososial helse og god kompetansegrunnmur. Når barn og unge får mulighet til å bygge disse grunnleggende forutsetningene, virker det både beskyttende og utviklingsfremmende.

Utvikling av disse hovedområdene er gjensidig avhengige av hverandre. God fysisk helse påvirker læring, deltakelse og psykososial trivsel. God psykososial helse påvirker barnets mulighet til å lære, delta og utvikle relasjoner. En god kompetansegrunnmur gir barn og unge bedre forutsetninger for mestring, videre utdanning og samfunnsdeltakelse.

I stortingsmelding 28 om inkludering av barn og unge har regjeringen pekt på behovet for å øke deltakelsen i barnehage blant barn fra familier med lav sosioøkonomisk status, øke andelen ungdom som deltar i organiserte fritidsaktiviteter, halvere andelen barn og unge med lav livskvalitet, redusere selvrapporterte psykiske helseplager, øke andelen unge som fullfører videregående opplæring og øke antallet unge som er i arbeid og utdanning. For Porsgrunn betyr dette at hovedområdene i oppvekstplanen må legge grunnlag for forpliktende prioriteringer for å redusere forskjeller innenfor de definerte utfordringsområdene. Helhetlig tjenestesamarbeid er nødvendig når barns behov berører en eller flere utfordringer, og flere tjenester samtidig skal bidra til for å redusere konsekvensen av disse forskjellene.

God fysisk helse

For barn og unge betyr god fysisk helse bevegelse, aktivitet, søvn, ernæring, lek, nærmiljø og hverdagsvaner som støtter utvikling, læring, trivsel og deltakelse.

Porsgrunn skal prioritere oppvekstmiljøer som gjør det enkelt for barn og unge å være aktive i hverdagen. Det innebærer barnehager og skoler som legger til rette for bevegelsesglede, fysisk aktiv læring, nærmiljøer som inviterer til lek og aktivitet, og samarbeid med frivilligheten slik at flere barn og unge kan delta i meningsfulle fritidsaktiviteter. I tråd med nasjonale mål skal kommunen særlig arbeide for å øke andelen ungdom som deltar i organiserte fritidsaktiviteter. Fysisk aktivitet skal forstås som en betydningsfull del av utviklingen, ikke bare som helsearbeid.

God psykososial helse

God psykososial helse er trygghet, tilhørighet, relasjoner, mestring og mening. For barn og unge er dette grunnleggende utviklingsbetingelser. Alle trenger voksne som ser dem, tåler dem, støtter dem og hjelper dem å forstå seg selv og andre. De trenger også fellesskap der de kan delta, bidra, være venner, håndtere konflikter og oppleve at de hører til.

Porsgrunn skal prioritere arbeid som styrker trygge og inkluderende miljøer i hjem, barnehage, skole, fritid og nærmiljø. Forebygging og styrket håndtering av mobbing, utenforskap og bekymringsfullt fravær skal ses i sammenheng. I tråd med nasjonale mål skal

arbeidet bidra til å redusere andelen barn og unge med lav livskvalitet og selvrapporterte psykiske helseplager. Kommunen skal ha særlig oppmerksomhet på barn og unge som står i fare for å miste tilhørighet til skole, fritid eller positive fellesskap, og sikre tidlig oppfølging før bekymring utvikler seg til utenforskap, risikoatferd eller mer sammensatte hjelpebehov.

God kompetansegrunnmur

En god kompetansegrunnmur er de ferdighetene barn, unge og unge voksne trenger for å lære, mestre, delta og utvikle seg videre. Det omfatter grunnleggende ferdigheter som språk, lesing, skriving, regning og muntlige ferdigheter, men også sosial kompetanse, samarbeidsevne, selvregulering, digital dømmekraft, nysgjerrighet, kritisk tenkning, problemløsning og helse- og livsmestringskompetanse.

Porsgrunn skal prioritere systematisk arbeid med språk, lek, sosial læring, grunnleggende ferdigheter og inkluderende læringsmiljøer fra barnehage til ung voksen alder. I tråd med nasjonale mål skal kommunen ha særlig oppmerksomhet på økt deltakelse i barnehage blant barn fra familier med lav sosioøkonomisk status, og på at flere ungdommer og unge voksne fullfører og består videregående opplæring eller finner alternative kvalifiseringsløp mot arbeid, aktivitet eller videre utdanning. Dette forutsetter lekende og utforskende læring, foreldresamarbeid, profesjonsfellesskap, tidlig innsats og tett samarbeid med PPT når utviklings- og læringsutfordringer oppstår. Det skal vektlegges et særlig fokus på samarbeid mellom grunnskole, videregående skole, voksenopplæringen, NAV, oppfølgingstjenesten og andre støttetjenester når utvikling, læring eller deltakelse står i fare for eller har stoppet opp.

Hovedområder	Delmål	Kjerneindikatorer	Hvorfor disse er viktige
God fysisk helse	Barn og unge i Porsgrunn har hverdager som fremmer aktivitet, lek, bevegelsesglede, sunne vaner og deltakelse i inkluderende fellesskap.	1. Andel ungdom som deltar i organiserte fritidsaktiviteter 2. Andel barn og unge som oppgir at de er fysisk aktive i hverdagen 3. Opplevd egen helse blant barn og unge 4. Barrierer for deltakelse, for eksempel økonomi, transport eller informasjon	Viser om barn og unge har tilgang til aktivitet, fellesskap og helsefremmende arenaer. Treffer også nasjonalt mål om økt fritidsdeltakelse.
God psykososial helse	Barn og unge i Porsgrunn opplever trygghet, tilhørighet, mestring, medvirkning og tilgang til voksne som ser, støtter og handler tidlig.	1. Andel barn og unge som opplever trivsel og tilhørighet i skole/fritid 2. Andel som opplever mobbing, krenkelser eller utenforskap 3. Andel barn og unge som rapporterer lav livskvalitet 4. Andel som rapporterer psykiske helseplager	Fanger både beskyttelsesfaktorer og risikofaktorer. Treffer nasjonale mål om å redusere lav livskvalitet og psykiske helseplager.

God kompetanse-grunnmur	Barn, unge og unge voksne utvikler språk, grunnleggende ferdigheter, sosial kompetanse, digital dømmekraft og livsmestring som gir grunnlag for læring, fullføring, arbeid og deltakelse.	1. Barnehagedeltakelse, særlig blant barn fra familier med lav sosioøkonomisk status 2. Grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og språk 3. Andel som fullfører og består videregående opplæring 4. Andel unge 16–25 år i arbeid, utdanning eller kvalifiseringsløp	Dekker hele 0–25-årsløpet: tidlig innsats, læring, gjennomføring og overgang til arbeid/utdanning.
--------------------------------	---	--	--

Helhetlig samarbeid som gjennomgående prinsipp

Helhetlig samarbeid vil si å styrke det som gir barn og unge mulighet til å ha det bra, og begrense det som kan gå ut over trivsel og utvikling. Barn, unge og familiens samlede livssituasjon skal være utgangspunktet for samarbeidet, og barnet og den unges stemme skal tillegges vekt i tråd med alder, modenhet og situasjon. Alle undersøkelser og erfaringer viser at utfordringer knyttet til psykisk helse, fysisk helse og læringsutfordringer som påvirker fravær, læring, familieliv, levekår og sosial deltakelse ofte henger sammen og ikke kan forstås eller løses av én tjeneste alene.

Porsgrunn skal prioritere samarbeid som ikke stopper ved sektorgrenser eller aldersgrenser. Samarbeidet skal bidra til at tjenester ikke arbeider parallelt, men tar ansvar for at eget delansvar er koblet sammen med og fungerer i fellesskap med andre tjenester og arenaer. Dette krever tydelige samarbeidsrutiner, tydelig ledelse, avklart ansvar, gode overganger, felles møtearenaer og nødvendig forståelse om å involvere rett aktør på rett tidspunkt. Prinsippet skal særlig fremme forståelse for en helhetlig sammenheng mellom fysisk helse, psykososial helse og kompetansegrunnmur, som grunnleggende byggesteiner for en god oppvekst, livsmestring og livskvalitet.

Hovedområder	Delmål	Kjerneindikatorer	Hvorfor disse er viktige
Helhetlig tjenestesamarbeid	Barn, unge og familier opplever sammenhengende tjenester med tydelig ansvar og rett støtte til rett tid, på rett nivå.	1. Tid fra bekymring, fravær eller avbrudd til avklart innsats eller videre løp 2. Andel saker som krever samordning 3. Barnets, ungdommens og familiens opplevelse av sammenheng i tjenestene	Måler om kommunen faktisk lykkes med samordnet innsats, ikke bare om enkelttjenester gjør sitt.

		4. Kvalitet i overganger mellom barnehage, skole, videregående opplæring, voksenopplæring, NAV og arbeid/aktivitet	
--	--	--	--

5. Felles ansvar

Prioriteringene i kapittel 4 får først betydning når de omsettes i praksis der barn og unge lever sine liv. Kvaliteten og måloppnåelse avhenger av hvordan de ulike aktørene i barns og unges livsarenaer inkluderer hovedområdene i sin egen praksis og omsorg, og hvordan samarbeidet fremmes på tvers av hjem, barnehage, skole, SFO, fritid, tjenester, kvalifisering og arbeidsliv.

Oppvekstmiljøenes ansvar

I tillegg til å definere forventninger til de ulike aktørene i barn og unges oppvekstmiljø, skal ansvarsoversikten brukes som et referansepunkt for å konkretiseres delansvar og prioriteringer i enhetenes planer, oppdragsbrev og lokalt kvalitetsarbeid. Det erstatter ikke lovpålagte oppgaver, faglige rutiner eller tjenestenes egne planer, men viser hvordan alle kan bidra innenfor de prioriterte hovedområder: fysisk helse, psykososial helse, kompetansegrunnmur og helhetlig samarbeid.

Oversikten er ikke en fullstendig beskrivelse av tjenestenes fagoppdrag, men skal gjøre det tydelig hvordan ulike roller samlet bidrar til livskvalitet, livsmestring, deltakelse og forebygging av utenforskap.

Aktør	Forventninger og delansvar for planens prioriteringer
Foresatte	Gi trygghet, omsorg, grenser og forutsigbarhet, støtte barnets sosiale, emosjonelle og faglige utvikling, legge til rette for nærvær, gode hverdagsrutiner og deltakelse, samarbeide med barnehage, skole og tjenester, og ta imot støtte når familien trenger det.
Barn og unge	Medvirke ut fra alder, modenhet og livssituasjon, uttrykke egne erfaringer, behov og bekymringer, delta i fellesskap, lek, læring, aktivitet og medvirkningsarenaer, og bidra til inkluderende miljøer der andre også får høre til.
Barnehage	Skape trygge, inkluderende og utviklingsstøttende miljøer, arbeide systematisk med lek, språk, sosial læring og relasjoner, samarbeide tett med foresatte, identifisere behov tidlig og involvere støttetjenester når barn eller familier trenger mer støtte.
Skole og SFO	Sikre trygt og godt skolemiljø, fremme læring, nærvær, grunnleggende ferdigheter, sosial kompetanse og deltakelse, forebygge mobbing og bekymringsfullt fravær, samarbeide med foresatte og støttetjenester, og sikre gode overganger mellom trinn og skoleslag.
Familiehelse, PPT, barnevern og andre støttetjenester	Gi tidlig, tilgjengelig og koordinert støtte, bidra med veiledning, vurdering og tiltak, styrke kompetansen i

	universelle arenaer, sikre at barnets stemme og familiens erfaringer blir lagt til grunn, og bidra til at innsatsen settes inn på rett nivå og til rett tid.
Fritid, frivillighet, kultur og nærmiljø	Skape åpne og inkluderende møteplasser, gi barn og unge mulighet til aktivitet, vennskap, mestring og tilhørighet, redusere praktiske, økonomiske og sosiale barrierer for deltakelse, og samarbeide med kommunen om barn og unge som står i fare for utenforskap.
Videregående opplæring og oppfølgingstjeneste	Bidra til at ungdom fullfører og består videregående opplæring, sikre gode overganger fra ungdomsskole, følge opp ungdom som står i fare for avbrudd eller frafall, og samarbeide med kommunen, NAV, voksenopplæring og arbeidsliv om alternative og fleksible kvalifiseringsløp.
Voksenopplæring og kvalifiseringsarenaer	Bidra til språk, grunnleggende ferdigheter, samfunnsforståelse, kvalifisering og videre deltakelse i arbeid, utdanning eller aktivitet, og samtidig styrke foreldres mulighet til å støtte egne barn gjennom språk, arbeidstilknytning og deltakelse i lokalsamfunnet.
NAV, arbeidsgivere og lærebedrifter	Bidra til arbeid, praksis, læreplass, aktivitet og kvalifisering for ungdom og unge voksne, gi tett oppfølging til unge som står utenfor utdanning, arbeid eller aktivitet, og samarbeide med kommunen og fylkeskommunen om helhetlige løp som gir framtidstro og reelle muligheter for deltakelse.
Administrasjon og politikere	Sikre felles retning, tydelige prioriteringer, gode samarbeidsrutiner og systematisk oppfølging gjennom handlingsdel, virksomhetsplaner, oppdragsbrev og kvalitetsarbeid. Ledere skal sørge for at planen omsettes til praksis, og at kunnskap, data og medvirkning brukes til læring og forbedring.

Når flere aktører er involvert, skal ansvar avklares tidlig. Barnets, ungdommens og familiens stemme skal ligge til grunn for vurderinger og tiltak og tjenester skal bidra med trygg og faglig fundert kunnskap for å sørge for at oppfølging, støtte og tilrettelegging blir forankret i en vurdering om barnets beste.

6. Implementering, styring og oppfølging

Oppvekstplanen er ment å være et levende styringsdokument som brukes aktivt i tjenestene. Implementeringen skal skje gjennom enhetenes planer, oppdragsbrev, kvalitetsoppfølging, kompetanseheving og faste evalueringsrutiner.

Planens innhold skal operasjonaliseres gjennom mål, tiltak og indikatorer som tar utgangspunkt i prioriterte hovedområder. Ledere har ansvar for å følge opp at tiltak og prioriteringer inngår i virksomhetenes arbeid og samarbeid, og at ansatte involveres. Barn og unge skal involveres i planlegging, evaluering og forbedring gjennom elevråd, ungdomsråd, brukerundersøkelser, dialogmøter, temperaturmålinger og andre medvirkningsarenaer som passer alder, modenhet og situasjon.

For hvert hovedområde skal det velges 2–4 kjerneindikatorer som følges årlig. Rapporteringen skal vise både status og utvikling over tid, og tallene skal alltid kombineres med en faglig vurdering av hva utviklingen kan bety, hvilke forhold som kan forklare endringer, og hvilke justeringer som bør vurderes. Det skal være tydelig sammenheng mellom mål, prioriteringer, tiltak, ansvar, indikatorer og evaluering. Indikatorene skal brukes til læring og forbedring, ikke bare til kontroll eller rapportering.

Andre aktuelle kilder for evaluering vil være Kommunebarometeret, elevundersøkelsen, Ungdata, fraværdata, lokale kartlegginger, Folkehelseundersøkelsen, gjennomføringsdata fra videregående opplæring, voksenopplæring, introduksjonsprogram og lokale samarbeids- og kvalitetsdata.

Forslag til indikatorer (Fysisk helse): andel barn og unge som er fysisk aktive i hverdagen, deltakelse i organiserte og uorganiserte fritidsaktiviteter, utvikling i andel ungdom som deltar i organiserte fritidsaktiviteter, barrierer for deltakelse som økonomi, transport eller tilgjengelig informasjon, opplevelse av egen helse, søvn og hverdagsvaner, tilgang til aktivitetsfremmende nærmiljøer og fravær fra barnehage og skole der dette kan være uttrykk for helse- eller trivselsutfordringer. Aktuelle kilder kan være Ungdata, Elevundersøkelsen, folkehelse- og oppvekstprofiler, kommunale kartlegginger, fritids- og kulturdata og lokale temperaturmålinger.

Forslag til indikatorer (God psykososial helse): trivsel, trygghet og tilhørighet i barnehage, skole og fritid, andel barn og unge som opplever mobbing, krenkelser eller utenforskap, bekymringsfullt fravær, ensomhet og sosial støtte, barn og unges opplevelse av medvirkning, tilgang til trygge voksne, selvrapporterte psykiske helseplager, andel barn og unge som rapporterer lav livskvalitet, og utvikling over tid i disse målene. Aktuelle kilder kan være Elevundersøkelsen, Ungdata, Folkehelseundersøkelsen, oppvekstprofiler, fraværregistrering, brukerundersøkelser og temperaturmålinger blant barn og unge.

Forslag til indikatorer (Kompetansegrunnmur): deltakelse i barnehage, særlig blant barn fra familier med lav sosioøkonomisk status, språkutvikling og tidlig innsats i barnehage, grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning og muntlige ferdigheter, progresjon og mestring i læringsløpet, læringsmiljø og motivasjon, overganger fra barnehage til skole og mellom skoleslag, fullføring og bestått videregående opplæring, overgang til læreplan, arbeid, aktivitet eller videre utdanning, andel unge som er i arbeid eller utdanning, andel unge som står utenfor utdanning, arbeid eller aktivitet, og deltakelse og progresjon i voksenopplæring, grunnskole for voksne, kombinasjonsløp, introduksjonsprogram og andre kvalifiseringsløp. Aktuelle kilder kan være barnehage- og skolebasert vurdering, nasjonale prøver, Elevundersøkelsen, GSI, BASIL, fylkeskommunale gjennomføringsdata, NAV-data, voksenopplæringsdata og lokale kvalifiseringsdata.

Oppsummering

I planperioden skal Porsgrunn prioritere innsats som fremmer de grunnleggende faktorene i barn og unges liv, fysisk helse, psykososial helse og kompetansegrunnmur. Det betyr at kommunen skal legge særlig vekt på trygge relasjoner, tilhørighet, fysisk aktivitet,

grunnleggende ferdigheter, tidlig og samordnet innsats, støtte til foreldre og helhetlig tjenestesamarbeid. Indikatorene skal gi oss informasjon om innsatsen gir ønsket utvikling, spesielt innenfor de definerte utfordringsområdene.

Prioriteringene skal ikke forstås som adskilte satsinger, men som gjensidig forsterkende. Når barn opplever trygghet og tilhørighet, styrkes forutsetningene for læring. Når barn mestrer grunnleggende ferdigheter, styrkes muligheten for deltakelse og videre utdanning. Når barn er fysisk aktive og deltar i fellesskap, styrkes både helse og sosial tilhørighet. Når tjenester samarbeider godt, øker sannsynligheten for at barn og familier får rett hjelp til rett tid.

09 Hva Porsgrunn skal lykkes med innen 2034

Tydelig utvikling på de viktigste områdene

Langsiktig arbeid. Systematisk oppfølging. Felles ansvar.